N°. 35. 31   1836.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Dingsdag   1 Maart

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT

BREDA. — De kamer van belgische vertegenwoordigers heeft zich gisteren met de discussie bezig gehouden, in de wet op de gemeente-besturen, van het artikel de schouwburgen betreffende, voornamelijk houdende, dat de stedelijke besturen in buitengewone gevallen de voorstelling van stukken kunnen verbieden die de openbare rust kunnen verstoren, en zij evenéens het regt hebben, om de opvoering dier stukken te weeren, die zij met de goede zeden strijdig achten. Behalve door de ministers, werd dit artikel door twee leden, de heeren *Duquêne* en *Milcamps*, verdedigd, die beide betoogden, dat dezelfde bepalingen omtrent dit stuk in Frankrijk bestonden, waartegen de oppositie, bij monde van den heer *Jullien*, aanmerkte, dat de bedoelde bepalingen in Frankrijk eerst van September ll. dagteekenden en de toestand van Belgie eene dergelijke vrees aanjagende wet niet vorderde. De ministers verdedigden het artikel inzonderheid met het argument dat hetzelve niet met de constitutie streed en slechts op nieuw het decreet omtrent dit stuk van de constituerende vergadering van 1790 in 't leven riep. Waarschijnlijk zal het eerste lid van het artikel zonder veel bezwaar doorgaan, maar het tweede meer tegenstand ontmoeten. Aan het slot der zitting van gisteren deed de heer *Dumortier* nog een voorstel, volgens welk bij de vestiging van elken nieuwen schouwburg de voorafgaande autorisatie van het bestuur wordt vereischt.

— Te Antwerpen waren heden (27 *Februarij*) de fondsen genoteerd: Belg. 101⅝; O. Metall. 103; Spanje, Leening 1834, 46½, ⅝; Passive 14⅞; Differed. 17¼; Nap. renten 93½; B. Tavolière 65¼; Sicil 93½; Rom. L. 102¼; Id. te Antw. 99¾; Braz. 86½. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ⅞ pCt. kort zigt.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 25sten Februarij.

De kamer van afgevaardigden heeft gisteren de discussie hervat over het ontwerp van wet over de buurtwegen, dat reeds meermalen in beraadslaging werd gebragt. Ofschoon deze zaak met de staatkunde niets gemeen heeft, nam echter de heer *Jaubert*, een der grootste voorstanders van de doctrinaire partij, die discussie te baat, om de nieuw benoemde ministers eenige bijtende aanmerkingen toe te voegen. Ook het *Journal des Débats* tracht dagelijks de ongerijmdheid meer te doen uitkomen, dat men een wel gevormd en gevestigd bestuur heeft ontbonden, om daarvan een kabinet in de plaats te stellen, dat dadelijk moet beginnen met te verkondigen dat het volstrekt naar dezelfde beginselen zal handelen, en zelfs niet gezind is, om aan het verlangen der meerderheid in de kamer toe te geven, ten aanzien van de eenige kwestie, die tot de aftreding van het vorig ministerie aanleiding gaf. Daar toch de heer *d'Argout* de portefeuille van finantien heeft behouden, is men algemeen van gevoelen, dat het bestuur niet in de conversie van renten zal toestemmen, of liever dat men heeft weten te verkrijgen, dat de kamer niet verder op dien maatregel zal aandringen.

— Volgens de *Gazette de France* zoude de heer *Pozzo di Borgo* bij den Russischen keizer in ongenade zijn vervallen, en binnen kort zijne tegenwoordige betrekking te Londen, voor die van gevolmagtigd minister te Florence verwisselen.

— Men heeft tijdingen uit Madrid tot den 16den, die echter niets belangrijks vermelden, dan dat de koningin-regentes den vorigen dag, op de voordragt van den heer *de Mendizabal*, een dekreet had uitgevaardigd, waarbij in de hoofdstad van iedere provincie eene commissie wordt ingesteld, die naauwkeurig zal onderzoeken welke goederen of regten door de afschaffing der kloosters en andere geestelijke gestichten, aan den staat zijn vervallen, en voorts zal zorg dragen, dat de inkomsten dier goederen bepaaldelijk worden gebruikt tot de einden, waartoe dezelve bij wetten of besluiten zijn bestemd.

— Heden (25 *Februarij*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. 109, 3 pCt. 80,90; Nap. renten 99,70; Spanje, *Actief*, 46½; Differed. 18, Passive 14¼ Kon. L. 34; Rom. L. 103⅝.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 29sten Februarij.

Op den 25sten dezer is te Middelburg in den ouderdom van bijna 66 jaren overleden, de Wel-Ed. Gestr. heer *Johannis Schouteten*, commissaris van de Nederlandsche Handelmaatschappij en lid der kamer van koophandel en fabrijken aldaar.

— Uit Coblentz wordt van den 25sten dezer gemeld, dat den vorigen avond de schipbrug over den Rhijn aldaar, uithoofde van de menigte drijfijs hetwelk de rivier bedekte, weder had moeten weggenomen worden en dat sedert het drijfijs zoo zeer had toegenomen, dat de van Keulen naar Maintz bestemde stoomboot *Concordia*, welke den 24sten des avonds te Coblenz was aangekomen den volgenden morgen vroeg met den meesten spoed naar Keulen terug had moeten keeren.

— In den achtermiddag van 17 dezer is te Londen in de torenspits der Spitalfields kerk, door welke oorzaak weet men niet, brand ontstaan, die, vermits de brandspuitslangen zoo hoog niet konden reiken, tot aan het kerkdak is afgebrand en onder een vervaarlijk gedruisch met al de klokken van het carillon naar beneden is gestort. De kerk zelve heeft men gelukkiglijk behouden. Eene zonderlinge daadzaak (het stoïcijnsche karakter der Engelschen waardig) hierbij was, dat te midden dezer opschudding en van den volksaandrang, een begrafenisstoet de kerk binnentrok en de predikant over het ter aarde besteld wordende lijk eene rede hield, terwijl boven hunne hoofden de kerktoren in volle vlam stond.

In de zitting der belgische vertegenwoordigers van Zaturdag is, gelijk men reden had te verwachten, het eerste lid van het artikel, over de schouwburgen in de wet op de gemeente-besturen, dat waarbij dezelve regt hebben in buitengewone gevallen voor de handhaving der rust de voorstelling van stukken te verbieden, met eenparigheid aangenomen; het tweede lid, dat gemelde besturen autoriseert om de stukken met de goede zeden strijdig geacht insgelijks te verbieden, vond meer tegenstand, doch werd nogtans ten laatste aangenomen, schoon slechts met eene meerderheid van vijf stemmen. Het voorstel van den heer *Dumortier*, dat er bij de oprigting van eenen nieuwen schouwburg eene voorafgaande autorisatie wierd vereischt, is verworpen geworden.

— De belgische ambassadeur te Londen, *van de Weyer*, is zaturdag te Brussel aangekomen.

— Volgens een der belgische bladen, *l'Eclaireur*, was het uit de verhooren der gearresteerde guides voor den auditeur militair gebleken, dat dezelve voor de gewelddadigheden aan het bureau van den *Libéral*, ieder te voren 10 franken ontvangen hadden, hetgeen door hunne buitengewone drinkgelagen voor en na het gebeurde nader bevestigd scheen. Zoo men dus de aanstekers der gepleegde wandaad niet ontdekt, voegt hetzelfde blad daarbij, is het klaar dat men ten deze kwaden wil aan den dag legt. Voor het overige heeft zich, na het bewuste voorval, te Brussel het gerucht verspreid, dat het regiment guides naar elders zou worden verlegd, en volgens den *Messager de Gand* wilde men te Gent onderrigt wezen, dat hetzelve daar in garnizoen zou komen, in verwisseling met het te Gent liggend regiment kurassiers; alleen de vooronderstelde komst dezer overmoedige en laatdunkende lijfwacht van vorst *Leopold* had te Gent eene algemeene verslagenheid verwekt.

— Dezer dagen is in het huis van arrest te Vilvoorden onder de daar gevangen zittenden een opstand uitgebroken, zoo gezegd wordt wegens eene vermindering van werkloon, onlangs bij ministeriele resolutie bepaald.

— De brusselsche bladen maken dagelijks gewag van de feesten door den nieuwen Portugeschen vorst (Prins *Ferdinand* van Saksen-Coburg-Gotha) te Brussel bijgewoond, van zijne uittogten te paard, schouwburg-bezoeken, enz. In den *Messager de Gand* las men dezer dagen voor een paar dagen het volgend scherp artikel: „Het schijnt dat de toekomstige koning van Portugal, neef van Z. M. den koning der Belgen, met geene bijzondere drift is bezield, om tot zijne jonge en schoone gemalin, Dona *Maria*, te snellen en al het zoete en aangename eener nieuwe verbindtenis te smaken. De baardelooze monarch vermaakt zich te Brussel, zonder er aan te denken dat hij getrouwd is, en weldra, waarschijnlijk, [illegible]

Panurges, al reizende zulks geheel vergeten zijn; immers berigt men ons, dat don *Fernando* van Portugal, bij procuratie echtgenoot van de erfgename des huizes van Braganza, na zijn vertrek van Brussel, zich eenigen tijd te Parijs zal ophouden, van waar hij te Brussel terug zal komen, om vervolgens naar Londen af te reizen, en eerst in deze laatste hoofdstad zal het besluit moeten worden vastgesteld, of hij al dan niet naar Lissabon zal gaan. Men ziet, dat Dona *Maria* nog een' vrij geruimen tijd echtgenoote *in partibus* zal wezen."

— Het aantal personen, die zich over den spoorweg van Brussel naar Mechelen en omgekeerd hebben laten vervoeren, heeft in de maand December ll. bedragen ruim 28,000, en in Januarij ruim 29,000.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 26sten Februarij.

In de plaats van den tegenwoordigen minister van finantien, den heer *d'Argout*, is tot gouverneur der bank benoemd de baron *Davillier*, lid van de kamer der Pairs.

Men wil dat het *Journal des Débats* heeft geweigerd de onderstands gelden aan te nemen, die aan hetzelve vroeger werden uitgekeerd, en zich dus geheel onafhankelijk wil maken van den invloed van het thans gevestigd ministerie. Ook in de kamer van afgevaardigden schijnt de doctrinaire partij zich meer en meer tot eene oppositie te vormen. Een weinig beduidend amendement dat gisteren bij de discussie over de buurtwegen, door den minister *Thiers*, op het ontwerp der commissie werd voorgesteld, vond eenen geduchten tegenstand, en werd ten slotte niet dan met eene uiterst geringe meerderheid aangenomen. Daarentegen is het zigtbaar, dat de zoogenaamde liberale oppositie het tegenwoordig kabinet vooreerst wil staande houden, en hetzelve tracht te vleijen, om daarna, wanneer het met de behoudende partij geheel zal hebben gebroken, het bestuur in eigen handen te krijgen.

In de plaats van de HH. *Pelet*, *Passy* en *Sauzet*, zijn de HH. *Delessert*, *de Mornay* en *Caumarrin*, alle voorstanders van het afgetreden bestuur, tot leden van de commissie voor het budget benoemd.

— Men heeft tijdingen uit Algiers tot den 15den dezer, die echter nog niets naders vermelden omtrent den uitslag der expeditie naar Tlemecen.

— Het Madridsche dagblad *la Rivista* kondigt aan, dat het Spaansch gouvernement nog in den loop dezer maand onderscheidene decreten zal uitvaardigen, om de binnenlandsche schuld te regelen. In de eerste plaats zoude men al de manskloosters, zonder onderscheid, vernietigen en ook die der vrouwen tot een zeer klein getal terugbrengen, aan de geestelijke zusters de vrijheid latende om hunne geloften te breken; alle de goederen dier gestichten zouden tot nationaal eigendom worden verklaard, en binnen den kortst mogelijken tijd worden verkocht, om de binnenlandsche schuld te likwideren, terwijl in het onderhoud der geestelijken, die kloosters hebben verlaten, door andere middelen zal worden voorzien. Men meent dat bij de zoo even vermelde verkoopingen er schuldbrieven van den staat in betaling zullen worden aangenomen, en dat de overige, zelfs de uitgestelde zal worden gelikwideerd en voor nieuwe effecten gevende 4 à 5 ten honderd, verwisseld.

Het officieel dagblad van den 17den tracht de ingezetenen der hoofdstad omtrent den uitslag van den oorlog in de Baskische provincien gerust te stellen, zeggende, dat aldaar binnen kort gewigtige gebeurtenissen op handen zijn.

— Heden (26 *Februarij*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. 109,60; 3 pCt. 80,60; Nap. renten 99,65; Sp. Ardoin 46⅞; Differed. 18; Passive 15¼; Kon. L. 34; Rom. L. 103¾.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 26sten Februarij.

Uit Bazellandschap wordt van den 16den dezer geschreven, dat de landraad in de zitting van dien dag het rapport van *Gutzwijler* had aangehoord, wegens zijne zending naar Bern, ter zake van den bestaanden twist met Frankrijk. De Vorort had, overeenkomstig deszelfs besluit, om de zaak als kantonnale aangelegenheid te beschouwen, het schrijven der commissie uit den landraad ter zijde gelegd. De heer *Gutzwijler* had daarentegen op den raad van onderscheiden berner staatslieden, eene schriftelijke memorie ingediend, waarin hij verlangde: dat 1°. de Vorort de zaak als eedgenootschappelijke aangelegenheid beschouwde; 2°. het intrekken der Fransche verbodsmaatregelen, of 3°. ten minste het bewerken eener schorsing tot nadere behandeling der zaak. De Vorort, gelijk mede de Fransche gezant in Bern, welken laatstede heer *Gutzwijler* overigens niet eens had willen bezoeken, zouden in de meening verkeert hebben, dat de bekende ordonnantien waren geschorst, tot zij tot hunne bevreemding de uitvoering hadden vernomen, die echter tot nog toe slechts in Muhlhausen had plaats gegrepen. De raad van *Gutzwijler* was, dat men den tijd zou afwachten.

— Den 18den dezer heeft Z. K. H. de aartshertog Palatijn, de terugreis van Weenen naar Presburg aangenomen. Voorts wordt uit Weenen gemeld, dat Z. M. de Keizer aan Vorst *Metternich* het dragen van het grootkruis van den Verlosser, hetwelk hem door den Koning van Griekenland geschonken is, had toegestaan. Ook aan eenige anderen heeft de Keizer het verlof gegeven, het kommandeurs- en ridderkruis van dezelfde orde te dragen, waaronder men opmerkt den ridder *Prokesch*, Oostenrijkschen gezant aan het Grieksche hof. Door den Keizer is voorts de decoratie der orde van de ijzeren kroon, 1ste klasse, aan den vorst van Servie prins *Milosch*, verleend geworden. Verder wordt uit Weenen geschreven, dat de reductie der vijf per cents Metalliken weder op den achtergrond schijnt gesteld te zijn, waaraan men het stijgen van dezelve toeschreef. De groote ijver, welke velen, ook in Oostenrijk, heeft aangegrepen, om deel te nemen aan de ondernemingen tot daarstelling van ijzeren spoorwegen, was, naar men meende, daarvan eene der voornaamste oorzaken, daar de kapitalisten hierbij gelegenheid vinden, hunne gelden te plaatsen, de lust voor staatspapieren daarmede is verminderd, en er alzoo weinig gelegenheid schijnt te zijn, om vooreerst het plan der reductie te bewerkstelligen.

— Luidens handelsbrieven te Weenen uit Krakau ontvangen, was het gebied der republiek, op bevel der drie beschermende mogendheden en van den senaat, door de krijgsmagt der eerstgemelden bezet geworden. Eene Oostenrijksche brigade, onder bevel van den generaal *Kaufman*, was in Krakau binnengerukt, twee brigaden Russische en Pruissische troepen naderden de stad en zouden bij hunne aankomst er insgelijks ingekwartierd worden. Naar het scheen was de magt van den senaat ontoereikend bevonden om de personen, die den geest van oproer in de kleine republiek aanstookten, te verwijderen en daartoe den bijstand der militaire magt noodig geweest.

— In brieven uit Presburg ontvangen, wordt van een orkaan gesproken, welke in den omtrek aldaar gewoed had en met buitengewone natuurverschijnselen was gepaard geweest. Dezelve had ook aanmerkelijke schade aangerigt.

— Uit Waldenbuch, in het Wurtembergsche, wordt van de helft dezer maand geschreven, dat zich sedert eenige dagen in de dalen van den omtrek, zoo talrijke zwermen trekvogels onthielden, als zich de jagers noch de oudste lieden konden herinneren. Wanneer eene vlugt zich in beweging zette, besloeg dezelve dikwijls de breedte van een kwart uur. Naar het aan enkele geschoten exemplaren gedaan onderzoek, waren het berg-, sneeuw- of winter-vinken, in het noordelijk Europa te huis behoorende, die zich in den winter in de eerstgenoemde streken ophielden en in de maand Maart naar hun eigenlijk klimaat terug keerden.

— Uit Rome schrijft men van 16 Februarij, dat de Braziliaansche zaakgelastigde ridder *Drummond*, zich voor eenige dagen aldaar bevond, en dacht men daardoor in het publiek binnen kort iets naders omtrent de geschillen met Brazilië te hooren; intusschen was het niet waarschijnlijk, dat men iets beslissends zou vernemen, vóór dat er antwoord op de jongst naar Rio-Janeiro gezonden nota's was gekomen. — Uit Napels had men berigt, dat de begrafenis en uitvaart der koningin van Napels met de grootste pracht was gevierd geworden. De opmerking werd gemaakt, dat er te Napels sedert derde halve eeuw geene koningin was gestorven, zijnde de laatste in die hoofdstad overleden koningin geweest *Isabella Chiaramonte*, gemalin van *Ferdinand I*, uit het huis van Arragon, in 1475. — Te Rome had men een begin gemaakt met den verkoop van een deel der domein-goederen, waardoor men hoopte omtrent een millioen scudi voor de schatkist binnen te krijgen. Er hadden zich vele liefhebbers opgedaan, ook dit hoofde de heerschende meening, dat de vermelde goederen in handen van bijzondere personen veel meer zouden opbrengen, dan toen zij het eigendom van den staat waren. — Door den jongsten hoogen watervloed des Tibers en den geweldigen stroom was de schoone grot van Neptunus, in de nabijheid van Tivoli, bijna geheel ingestort.

— Uit Konstantinopel schrijft men van 3 februarij: De moeijelijkheden welke wegens de stoombootvaart tusschen hier en Smyrna tot heden bestonden, uit hoofde de Porte deze onderneming ongaarne in vreemde handen zag, en dientengevolge den handelsstand alhier eerst dwingen wilde tot het op gemeenschappelijke kosten bouwen van stoombooten, zijn thans geheel opgeruimd. Men heeft met het bestuur van de stoomboot *Dorothea* een kontrakt gesloten, omtrent de vrachten voor rekening der regering, hetwelk voor deze laatste, die tot heden de gemeenschap slechts door tartaren onderhield, voordeelig geacht wordt. — Ofschoon men in den laatsten

sten tijd veel van verbetering der geldspecien hoorde, was, en nu wel tegen alle verwachting, het Turksche geld weder veel slechter geworden.

Volgens handelsbrieven uit Vitoglio waren de Turksche troepen, 14,000 man sterk, uit Albanie teruggekeerde, in genoemde stad en omtrek aangekomen en ingekwartierd geworden, en zouden zij, volgens het zeggen, er gedurende een half jaar verblijven. Men meende uit dit laatste op te maken, dat de Porte nog zoo bepaald niet besloten was in Bosnie de nieuwe orde van zaken in te voeren, maar de troepen voorloopig als observatiekorps, in de nabijheid van Albanie wilde houden.

— De jongste berigten uit Athene, van den 19 der vorige maand, melden, dat Z. M. Koning *Otto* ziek was geweest, doch gelukkig weder hersteld. De gezondheid van graaf *von Armansperg* was steeds zeer zwak, zoo zelfs, dat de Koning genoodzaakt was geweest, den kabinetsraad *Frei* tijdelijk in zijne plaats aan te stellen. Griekenland genoot overal eene gewenschte rust, ook aan de Turksche grenzen, waar dezelve anders dikwerf verstoord wordt. De regering was voornemens, krachtige maatregelen te nemen, ten einde bij voortduring de orde ook in die oorden te handhaven.

Te Athene wilde men weten, dat er in Thessalie Turksche troepen werden bijeen gebragt, en verdere militaire toebereidselen werden gemaakt; of dezelve tegen de oproerige Turksche kapitani's of tegen de Grieksche roovers gerigt waren, was nog onzeker.

— De Weener-beurs was in de laatste dagen gedrukt, zoo wegens de Krakausche aangelegenheden, als op het berigt van de jongste oorlogzuchtige boodschap van den president der Vereenigde Staten. Ter beurze van den 20sten waren genoteerd: 5 pCt. Metall. 103⅝; 4 pCt. 99⅝; 3 pCt. 75¼; Bankactien 1365.

ENGELAND.

LONDEN, den 26sten Februarij.

Gisteren avond gaf de markies van *Londonderry* aan het Huis der Lords kennis, dat hij voornemens was, aanstaanden donderdag een voorstel te doen, om van het huis der gemeenten een afschrift te bekomen van het verslag der commissie, omtrent de zoogenaamde Oranjeloges, daar hij begeerig was, zich van de beschuldiging te bevrijden, dat hij immer een lid dier vereenigingen geweest was.

In het Huis der Gemeenten heeft de minister *Russell* ingebragt het antwoord van Z. M. op het adres van dat Huis, wegens diezelfde vereenigingen. Daarbij zegt de Koning, dat hij genegen is, al zoodanige maatregelen te nemen, als dienstig mogten geoordeeld worden tot ontmoediging der oranje-loges, en in het algemeen van alle staatkundige vereenigingen, welke personen van een verschillend godsdienstig geloof uitsluiten, gebruik maken van geheime teekenen en zinspelingen, en werkzaam zijn door middel van daaraan verbonden takken; vertrouwende Z. M., dat hij daarin door Zijne Gemeenten krachtdadig zal ondersteund worden. Deze mededeeling heeft een levendigen indruk gemaakt.

— De bisschop van Durham is dezer dagen in hoogen ouderdom overleden.

— Men heeft berigten uit New-York tot den 2 dezer, waarin gemeld wordt, dat het schip, waarmede de depeches onzer regering zijn overgebragt, betrekkelijk de bemiddeling van ons bestuur in het geschil tusschen Amerika en Frankrijk, en de aanneming daarvan door de laatste Mogendheid, was aangekomen. Verschillende brieven voegen stellig daarbij, *dat de uitvoerende magt van Amerika die bemiddeling insgelijks heeft aangenomen.* Tot dusverre echter was daarvan aan het Congres nog geene mededeeling gedaan.

— Heden stonden de 3 per cent gecons. 91⅝; dito gered. 92; Nederl. 2½ per cent 55¼; dito 5 per cent 104⅝; Spanje (1834) 45⅝; Portugal 5 per cent 52⅝.

BOEKBESCHOUWING.

VORSTENSPIEGEL. Naar het Hoogduitsch van JOHANN JACOB ENGEL, *schrijver van* LAURENS STARCK. Te Amsterdam bij J. C. VAN KESTEREN. 1836. 108 bladz. in 8º. à *f* 1.

Dit werkje, 't welk op het titelblad prijkt met eenige toepasselijke dichtregelen van onzen dichter H. VAN LOGHEM, heeft Recensent met alle aandacht doorgelezen, en het heeft hem een wezenlijk genoegen gedaan, daaraan zijnen tijd te hebben besteed. Zoo uitlokkend als de lijst was, waarin deze Vorstenspiegel gevat is, even zoo rijk aan innerlijke waarde achtte hij den spiegel zelven; een spiegel, waarvan niet slechts de hoogstverhevenen in den staat, maar ook de nederigste burger zich met vrucht zou kunnen bedienen, en het is te wenschen, dat in dezen spiegel niet maar de koppen worden gezien, maar dat men in denzelven ziet, dat is, met opzet zich van den spiegel bedient, om zich daarin te spiegelen. — Dit boekje wordt niet ten onregte betiteld, alsof het een spiegel voor Vorsten ware, want al wat voortreffelijks, al wat loffelijks, al wat goeds, navolgens- en prijzenswaardig is, wordt hier zoo aanschouwelijk voorgesteld, dat men ziende willens blind zou moeten zijn, om hier niet aan te treffen, 't geen den mensch verbeteren, veredelen en volmaken kan. Welgekozene voorbeelden uit de oude en nieuwere geschiedenis luisteren de eenvoudige voorstelling der verhevenste waarheden op, en staven het gepaste en bruikbare dezer bespiegelingen met onloochenbare lessen van ondervinding. — Recensent houdt zich overtuigd, dat de bijval bijna algemeen zal wezen, omdat dit boekje, gedoscht in een Nederduitsch gewaad en voor ons nog niets van der Vaderen deugden vervreemd opkomend geslacht bestemd, daaraan wel niet zal onthouden worden, door de zoodanigen, die prijs weten te stellen op eene behoorlijke opvoeding der jeugd. De *Vorstenspiegel* verdient onder velerlei opzigten een Vorstelijke spiegel geheeten te worden, omdat allen voorzeker daarmede hun voordeel doen kunnen, zoodat de aangehaalde woorden van VAN LOGHEM:

> » *Zoo ieder op zich zelv' hier eens met aandacht let;*
> » *Vindt menig kijker ligt zijn levendig portret.*"

hier wel en te regt zijn toegepast geworden.

De Heer H. v. D. SPAONG heeft zich alzoo regt verdienstelijk gemaakt, door zijnen arbeid te wijden aan het overbrengen dezer vreemde vruchten op eigen bodem, die, ofschoon op Duitschen grond geteeld, daarom niet van mindere waarde zijn. De bearbeiding van het werkje is, over het geheel genomen zeer gelukkig uitgevallen; Rec. had alleen verlangd, dat de periode, welke met de woorden: *Maar voorzeker*, enz. (bl. 3 laatste regel van onder) aanvangt, minder gerekt en stroef ware; het zoude, bij eene tweede oplage, welke hij gaarne toewenscht, niet moeijelijk vallen dit te verbeteren. Ook kwam het hem voor, alsof op bl. 8 r. 13 v. b. in plaats van het woordje *gevoelen* beter *gevoel*, en op bl. 106 r. 15 v. b. het woord *leeftijd* in plaats van *ouderdom* zou kunnen gelezen worden. Het verduitschen van den naam des grijzen raadsmans van HENDRIK IV, door VON SULLY te schrijven, (bl. 73 r. 13 v. o.) beviel niet. — Daar de uitgever blijkbaar veel heeft in 't werk gesteld, om het boekje vrij van drukfouten aan te bieden, wil Recensent gaarne de verdienstelijkheid van dit voortbrengsel der drukpers ook als zoodanig erkennen; edoch hij mag niet nalaten eenige *de bedoeling des schrijvers geheel veranderende* drukfeilen aan te duiden, welke hij in het belang der lezers noodig is hier mede te deelen. Zoo vindt men op bl. 31 r. 8 v. b. *vermindert*, lees: *vermeerdert;* op bl. 36 r. 5 v. o. *regter*, lees: *regtens;* op bl. 48 r. 2 v. b. *zegerijk*, lees: *zegenrijk;* op bl. 52 r. 9 v. b. *moet*, lees: *moeten;* op bl. 98 r. 6 v. o. *zeloen*, lees: *zelf*.

Deze aanmerkingen nemen evenwel niet weg, dat het geheel en keurig zich als een door inhoud en voorkomen aanbevelend boekje voordoet. Wanneer Recensent moest aangeven, wat hem het meest bij de lezing getroffen heeft, zoude hij bezwaarlijk weten te kiezen tusschen den heerlijken aanhef van het hoofdstuk *Uitgaven*, en de periode op bl. 56, behoorende tot het hoofdstuk *Zedelijke waarde*; tusschen het roerend verhaal DAMOCLES betreffende, en het slot van dit werkje van bl. 106 af, aan te vangen. Tot proeve kiest hij een overvloeijer uit de afdeeling *Naroem* getiteld, het volgende: » Tracht gij naar de onsterfelijkheid van uwen naam, » gij Vorsten der aarde! ô Laat hij zegenrijk onsterfelijk zijn, opdat de » nakomeling eeuwen, nog na uwen dood uw gemis betreure, uw graf » met eerbied nadere, en uwen naam dankbaar herdenke. Niet gelijk die » van eenen NERO leve uw naam voort, bij wiens herdenken, den nako» meling de overgeleverde gruweldaden voor de oogen oprijzen; maar gelijk » die van eenen WILLEM *van Oranje!* geëerd en versierd met den naam, » *Vader des Vaderlands!"*

ONDERAARDSCHE KORRESPONDENTIE.

Wij hebben onlangs een artikel geplaatst betrekkelijk den aanleg van brief-korrespondentie-wegen, betwelk echter geene toereikende bijzonderheden ter verduidelijking behelsde. In het nieuwste nommer van de *Theaterzeitung* vinden wij thans een meer uitvoerig verslag dien aangaande van den uitvinder zelven, den ridder *von Hohenblum;* daarin wordt onder anderen gezegd:

Ten einde dit doel te bereiken, worden op eenen afzonderlijk daartoe aangelegden weg van buizen of gangen van zeer matige wijdte, kleine wagens van doelmatige constructie, die 1000 tot 2000 brieven van gewoon formaat kunnen bevatten, dagelijks tot twintigmaal toe heen en terug met eene zoodanige snelheid voortgedreven, dat eene Duitsche mijl, te weten 4000 Weener vademen, in 10 tot 15 minuten kunnen afgelegd worden. Als beweegkracht zullen bij voorkeur zeer eenvoudige gewigt-machines op iedere halve mijls afstand daargesteld zijn, welke een mensch alleen in werking kan brengen, en waardoor een rad van omtrent 2 vademen diameter, dienende ter opwikkeling van den draad of lijn, die aan den wagen is gehecht, met de vereischte snelheid wordt rondgedraaid. Aangezien bij elken omdraai van het rad, waartoe niet meer dan 1½ sekonde wordt vereischt, 6 Weener vademen van het touw worden opgewonden, zoo blijkt daaruit, dat de gestelde afstand van 4000 Weener vademen in 10 tot 15 minuten gemakkelijk kan bereikt worden. De buizen zelve worden veiligheidshalve gelegd in een gemetseld kanaal, dat naar gelang der omstandigheden boven of onder de aarde van station tot station zal voortloopen, en waarvan de kosten op verre na niet zoo veel beloopen, als men, zonder met de geheele toedragt bekend te zijn, wellicht zoude gelooven, vermits de geringe dimensie der ijzeren buizen slechts een kanaal van 3 voet hoogte en 2 voet breedte vereischt, tot welks aanleg de overal aanwezige steen kan worden gebezigd; ook zullen de onkosten voor den aankoop der gronden bij dezen kanaalbouw op verre na niet zoo belangrijk zijn, als bij anderen soortgelijken aan-

leg, doordien de korrespondentie-banen langs de reeds bestaande wegen, op 3 tot 4 voet onder den grond worden aangelegd, waardoor het vrije gebruik der landerijen bijna niet wordt belemmerd, maar alleenlijk bij bosschen, of in bijzondere gevallen, de aankoop van gronden, over welke de buizen zullen loopen, noodig zoude zijn. Voor het overige zijn aan deze kanalen, ten einde bij voorkomende onvoorziene gevallen, spoedig herstel te kunnen maken, op geregelde afstanden visitatie buizen en ten behoeve van de luchtstrooming, ook [illegible] luchtbuizen aangelegd. Men heeft tevens de voorzorg getroffen, dat wanneer de baan wierd beschadigd, de touwen braken, of aan de machine iets onklaar geraakte, oogenblikkelijk het beschadigde kan worden hersteld, en mitsdien eene volslagene stremming der korrespondentie volstrekt niet denkbaar is. Even doelmatig zijn ook de briefwagens geconstrueerd. Men heeft gezorgd dat de wagens bij het heen en weder rijden elkander nimmer kunnen aanraken, en bij derzelver aankomst op de station geven zij aan de met deze korrespondentie belaste personen zelf het teeken van hunne aankomst, door tegen eene stalen veder te stoten, waardoor eene schel wordt in beweging gebragt.

Gedurende het jaar 1835 zijn binnen Parijs verbruikt:

72,452	ossen, wegende gemiddeld	650	pond dat is	47,093,800	pond.
16,458	koeijen	475	» » »	7,819,550	»
73,995	kalveren »	130	» » »	9,619,350	»
367,349	schapen »	42	» » »	15,428,658	»
			Te zamen . .	79,961,358	ponden.

Wanneer men bij deze aanzienlijke massa vleesch voegt datgene wat stuksgewijze geslagt, door de slagers van de jurisdictie binnen de stad wordt gebragt en ter markt verkocht en gerekend kan worden een gewigt te bedragen van 4,500,000 ponden, zoo heeft de vleeschkonsumtie in het vorige jaar binnen Parijs beloopen 84,461,358 ponden. Dit is nog niet alles. Des Zondags en Maandags begeeft zich de arbeidende klasse des volks naar de menigvuldige kroegen aan de barrières, waar alsdan de slagers uit de jurisdictie bij menigte vergaderen; deze vleeschkonsumtie, bij die van het binnen de stad zelve geslagte vleesch voegende, erkend men dat te Parijs in een jaar tijds meer dan honderd millioen ponden vleesch worden verbruikt.

Ter EFFECTEN-SOCIETEIT van Zondag 28 Februarij zijn de verhandelde fondsen tot de volgende prijzen omgezet:

Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $55\frac{11}{16}, \frac{3}{4}, \frac{11}{16}$; dito 5 pCt. $103\frac{5}{8}$; Kansbill. f $24\frac{1}{8}, \frac{1}{4}$; Amort.-Synd. $4\frac{1}{2}$ pCt. $96\frac{1}{4}$; Handelm. $130\frac{3}{4}$; Ardoin £ 85, $46\frac{1}{2}, \frac{5}{8}, \frac{11}{16}, \frac{3}{4}$; dito Onben. st. $45\frac{7}{8}, \frac{15}{16}$; Passive $15\frac{1}{8}, \frac{1}{4}$.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van een welgeschapen ZOON, CLARA GELENS, geliefde Echtgenoote van den Majoor MAJOIE. *Strekkende deze tot kennisgeving aan familie en bekenden.*

TILBURG,
den 26sten Feb. 1836.

SCHOUWBURG TE BREDA.

MET HOOGE TOESTEMMING

zullen de Nederduitsche Tooneellisten voormaals onder Directie van wijlen Mejufvrouw J. VAN KRUGTEN, thans onder Directie van Mejufvrouw L. BIEDER & VAN GLASENAP, de eer hebben op *Dingsdag 1 Maart* 1836, te vertoonen: MENSCHENHAAT EN BEROUW, Tooneelspel in vijf bedrijven, naar het Hoogduitsch van *A. von Kotzebue*. Na hetzelve: DE ALPENZANGERS of *het door Tyroler Concert bewerkt Huwelijk*. Blijspel met Zang in een bedrijf.

Precies des Avonds ten 6 uren op het Tooneel.

*** De Ondergeteekende, heeft het genoegen zijne Stadgenooten en verdere belangstellenden te berigten, dat hij van heden af een Machine heeft in werking gebragt, om het ROGGENDEEG niet door trappen, maar door mechanique bewerking met den meesten spoed geheel te zuiveren en zindelijk te bereiden.

Hij durft ieder belangstellende uitnoodigen deze nieuwe bewerking te komen bezigtigen, die hem het doelmatigste resultaat oplevert.

Breda, 27 Februarij 1836. C. VERDONK,
te *Breda*.

*** Er is alhier *verloren*, op Zaturdag den 27sten Februarij, des avonds [illegible] een groote JAGTHOND, van het mannelijk geslacht, langharig, wit van kleur met enkele geele vlakken en groote pluimstaart. — Dezelve behoort aan den Luitenant MAAS van het Regiment Lanciers n°. 10. Diegeen welke eenig belangrijk narigt omtrent bedoelden Hond geven kan, wordt verzocht zich te adresseren bij de Uitgevers dezer, zullende men, zulks verkiezende, bij terugbezorging, eene ruime belooning kunnen genieten.

*** Aanstaanden Woensdag den 2den Maart en volgenden dag *Publieke Verkooping* in het Groote Verkooplokaal over de Militaire Ziekenzaal, van eene aanzienlijke partij MEUBILAIRE en andere GOEDEREN, gemaakt GOUD en ZILVERWERK en JUWELEN, eenige duizend Ellen gedrukte KATOENEN, een zeer gemakkelijk KOETSJE, voor een [illegible] op 2 wielen en eene zeer goede PIANO-FORTE van 6 Octaven.

Dingsdag te voren op de gewone uren te zien.

Door vertrek uit de Hand te Koop.

Eene suffisante, gemakkelijke KALECHE, met vier komplete TUIGEN, tegen eenen civielen prijs. — Adres bij de Uitgevers dezes.

PATE PECTORALE VAN
REGNAULT, Senior.

Gebrevetteerde Pharmacien van 't Gouvernement tot *Parijs*. Verscheidene experientiën in alle de Hospitalen van *Parijs* gedaan, hebben ten volle bewezen, dat de PATE PECTORALE van REGNAULT Senior, *geen opium inhoudt*, en dat dezelve een bewezen overheid heeft op alle Pectorale middelen tot het genezen van *Verkoudheden, Catharra's, Kinkhoest, Borstspanningen of Asthmas, Schorheid, Hoest of Opsteking, of Irritatie op de Borst.* Alle deze voordeelen hebben den roem van deze middelen vastgesteld, zij geen ons aanmoedigt van dezelve ten hoogste aan onze lezers te rekommanderen. De Depôts zijn in Amsterdam bij dHr. *Bourette*, in de Kalverstraat n°. 3; en bij dHr. *Anth. Kluytenaar*, in de Kalverstraat n°. 218; in den Haag bij *Nieuwkerk*, Confiseur, en bij de dHr. *Sack*, Koopman aldaar; in Rotterdam bij dHr. *Koolvorstman*, Westnieuwland; in 's Hertogenbosch bij dHr. *F. L. Welsch Zoon*, Juwelier; te Groningen bij dHr. *John Sypkens*, Koopman, te Utrecht bij dHr. *J. Reuser*, Koopman aldaar; in Middelburg bij dHr. *van Bokelgen*, Languedelosstraat, L. B, n°. 146; alsmede bij dHr. *Marinissen*, en te Leyden bij dHr. *Zuure* Confiseur.

*** Bij J. RÖMELINGH, te *Groningen*, is van de Pers gekomen en mede alom verzonden:

I. *Oudheden van het GOOREGT en GRONINGEN, ontleend uit den Giftbrief van HENDRIK III aan de St. Maartenskerk van Utrecht, van den jare* 1040, door den *Hoogleeraar* A. YPEIJ en den *Archivarius dezer provincie*, Mr. H. O. FEITH. Hierbij is gevoegd: *Iets over het Muntregt der Stad Groningen*, door N. OUDEMAN, *Med. Dr. te Groningen*. Voor elk, die belang stelt in den voormaligen toestand van het *Gooregt* en de Stad *Groningen*, is dit Werk, hetwelk zoo vele wetenswaardige bijzonderheden hieromtrent bevat, onmisbaar; terwijl de namen der geleerde Schrijvers eene verdere aanbeveling onnoodig maken. De Prijs is 3 gulden.

II. *Leven, Daden en Karakter* van PRINS BLUCHER VAN WAHLSTADT, door Dr. *RAUSCHNICK*. *Eerste Stukje.* Dit Werk zal met vier Stukjes kompleet zijn; bij het laatste zal het Portret van den ook voor ons Nederlanders zoo belangrijken Held gevoegd worden. De Prijs van ieder Stukje is 90 cents.

BIJ BROESE & COMP., TE BREDA,

IS VAN DE PERS GEKOMEN EN AAN DE INTEEKENAREN VERZONDEN:

TIJDSCHRIFT
VOOR
AANKOMENDE ONDERWIJZERS.

In 4 Stukken iederen Jaargang, bij Inteekening f 2.

EERSTE JAARGANG, 1836, N°. 1.

INHOUD:

1. AANKONDIGING VAN NIEUW UITGEKOMENE BOEKEN.

Catalogus voor eene Onderwijzers Bibliotheek.

2. MENGELWERK.

Hoe kan de Schoolonderwijzer de Schoolopvoeding bevorderen door zijne uiterlijke betrekkingen? — Beantwoording der vraag: Waarom is het spellen als middel om den kinderen te leeren lezen af te keuren? En waarom verdient de klankmethode als zoodanig alle aanprijzing? — Wat is redeneerkunde? Waarin bestaat derzelver nuttigheid en belangrijkheid? — Over het taalkundig voorstellen. — Over de bezittelijke voornaamwoorden de *mijne*, de *zijne*, enz. — Eenige bijzonderheden, betrekkelijk de vier hoofdregelen der cijferkunst. — Over het herleiden der middag-cirkels. — Vergelijking tusschen den terugtogt van XERXES uit Griekenland en dien van NAPOLEON uit Rusland. — Eergevoel. Eerzucht. Eergierigheid. — Losse Gedachten.

3. VRAGEN EN OPLOSSINGEN.

Beantwoordingen en Oplossingen. — Naamlijst van Oplossers.

De Schoolonderwijzers, Schoolonderwijzeressen, Ondermeesters en Kweekelingen worden beleefdelijk uitgenoodigd tot het leveren van gepaste bijdragen en het beantwoorden en oplossen van vragen en voorstellen, die in dit Tijdschrift zullen voorkomen. De inzenders van eenig opstel, van vragen, voorstellen, enz. kunnen dezelve met hunnen naam of hun naamletters onderteekenen, om bij de opname te worden vermeld, zoo als ook eene lijst van de voornaamste oplossers achter elk stukje zal geplaatst worden.

Voorloopig betuigt de Redactie openlijk haren hartelijken dank aan die mannen en jongelingen, welke hen met hunne bijdragen begunstigd hebben, en beveelen den verderen arbeid in hunne goedwilligheid aan.

Alle stukken, voor N°. 2 bestemd, worden vóór den 25sten Maart *vrachtvrij* ingewacht bij bovengemelde Uitgevers.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.